

est terra et excelsū est celū ⁊ velox ē
curius solis hz in effectu vtilitatē
qz fm phm hō generat hoiez ⁊ sol
Sic et lucis habuit sublimitatē. per
celestiū cōtēplationē delectabilitatē
p dulcē cōuersationē velocitatē. per
feruentē pōdicationē vtilitatē. p do
ctrine sue cōscriptionem

De sancto Luca

Lucas syr^o natione anthio
chen^o arte medic^o fuit fm
quosdā vn^o de lxxij. discipu
lis dñi Sane cū ihero^o. dicat eū fu
isse discipulū apłozū nō dñi. et glo.
sup. xxv. Exo. notet q dñō pōdican
ti nō adhefit h post resurrectionem
ei^o ad fidē venit Magis tenendum
est q nō fuerit vn^o de lxxij. lz aliqui
sic fuerint opinati Qui tāte fuit per
fectiōis et vite vt optime ordinat^o
fuerit et quātuz ad deū et quantū
ad primū et quantū ad se ipm et
q̄tum ad suū officiū Et in figuraz
hui^o quaduplicis ordinatōis qua
tuor facies habē dicit. s. faciē hois
leonis bouis ⁊ aquile Q̄libet eni
de aialib^o habebat q̄tuor facies ⁊
quatuor pēnas vt Eze. pmo Et vt
hoc meli^o videat^o imaginemur aliq̄
animal qd habeat caput q̄dratuz
et in qualibet superficie imaginemur
vnā faciē. a pte anteriori faciez ho
minis. a dextris faciē leonis. a sinis
tristis faciē vituli. et a pte posteriori
faciē aquile Quia vō facies aquile
sup alias eminebat ppter colli. pōu
tionē qd in ea longū est. ideo dicit
tur q erat desup Q̄libet etiā ho
rū q̄tuor pēnas habebat. qz cū qd
libet aial q̄ q̄dratū imaginemur ⁊

in q̄drato sē q̄tuor anguli in q̄libet
angulo erat vna pēna. p ista q̄tuor
aialia fm scōs q̄tuor euangeliste fi
gurat. qz q̄libet habuit q̄tuor fa
cies scribēdo. s. de huānitate passio
ne resurrectione ⁊ dinitate. singule
tū singul^o p q̄ndaz a p̄p̄iationez at
tribuunt fm iherl. Mathe^o in hoie fi
gurat. qz pnciplr circa xp̄i huānita
tē imozat Lucas figurat in vitulo
agēs de xp̄i sacerdotio Marc^o in le
one euo dēti^o scribēs de resurrectione
Catuli ei leonis vt dī vsqz in diez
tertiū q̄i mortui iacēt. h rugitu leo
nis in die t̄cio excitant Iterū qz in
cepit a rugitu pōdicationis. Ioh̄s fi
gurat in aq̄la ceteris alti^o volans.
scribit de xp̄i dinitate Xps etiā de
q̄ scribūt oia ista q̄tuor habuit Iu
it. s. hō nat^o de v̄gic. vitul^o in passio
ne. leo i resurrectione. aq̄la in ascēsi
one. p has igit^o q̄tuor facies i q̄bus
designat^o ē lucas sic q̄libet ali^o euā
gelista oñdiē q̄libet illis q̄tuor mōis
fuerit ordiat^o Nā p faciē hois oñ
diē q̄ recte fuerit ordiat^o q̄ntū ad
primū quē v̄z rōe instrūē māsuetu
dine attrahē et liberalitate fouere
Homo eni est animal rōnale man
suetū et liberale Per faciez aquile
oñdiē q̄ recte fuerit ordiat^o q̄ntuz
ad deū qz in eo ocul^o intellect^o deū
intuit^o p cōtēplationez. rostrum affe
ct^o ad xp̄m exacuit^o p meditationē
Benedictus abijcit^o p nouā cōuersati
onē Aquila ei acuti lumis est vt ro
tā solis irreuerberabiliter respiciat
et in altuz mirabiliter eleuata pisci
culos in medio maris videat Ro
strū etiā nimis aduncatū hz ita vt

impediāt in cibo capiēdo petre al
liōit et sic vsui cibandi abile efficit.
Frusta insup a calore solis et in fō
tē magno impetu se pñciēs senect̄
abiicit. calore solis octoz caliginē
vsūmēte et pēnas alleuiate **P**er fa
ciē leonis ostendi q̄ recte fuerit or
dinat̄ quantū ad se. qz habuit ge
nerositatē p honestā morū ouersa
tionē **S**agacitatē p insidiarū hosti
liū vitationē. et passibilitatē p affli
ctozū ppassionē **L**eo enī est animal
generosū. qz rex animalū est sagax
qz vestigia cauda sua delz cū fugit
ne inueniāt **P**assibile qz quartanā
patiē **P**er faciē vituli siue bouis of
tendiē q̄ recte fuit ordinat̄ quātū
ad suū officiū qd̄ fuit scribere euan
geliū **I**bi enī morose pcessit qz ince
pit a natiuitate pcuriosis et natiui
tate et infantia xp̄i et sic paulatī p
cessit vsqz ad vltimā vsūmationez
Discrete incepit. qz post alios du
os euāgelistas vt qd̄ illi obmissēt
iste suppleret et qd̄ sufficiēt dixissēt
obmittēt **C**irca templū et sacrificiū
imorat̄ fuit. qd̄ p̄ in pncipio et in
medio et in fine **B**os enī est animal
morosū in vngula scissū. p qd̄ intel
ligiē discretio et imolatio. **V**erum
qualit̄ beat̄ lucas in p̄dictis qua
tuor modis ordinat̄ fuerit melius
ostendiē. si vite ei⁹ series meli⁹ inda
get̄ p̄ primo igiē ordinat̄ fuit q̄tuz
ad deū et hoc trib⁹ modis **T**riplī
ter aut̄ ordinat̄ homo quantū ad
deū s̄m beatū **B**ern. i. affectiōe co
gitatione et intentiōe. **A**ffectiō v̄z
esse s̄cta. cogitatio mūda. et inten
tio recta. **A**ffectiōne igiē s̄ctā ha

buit et s̄cto spū plen⁹ fuit **I**her.
in plogo sup **L**ucā **O**biit inquit in
bithinia plen⁹ spū s̄cto **S**ecūdo ha
buit cogitationem mūdam. qz fuit
virgo corpore et mente in quo no
taē mundicia cogitationis ip̄ius.
Tertio habuit intentionē rectā. q̄a
in omnib⁹ que faciebat honorē do
mini querebat. **D**e his duob⁹ vlti
mis dicit in plogo sup actus apo
stolorū **S**ine crimine in virginitate
pmanens hoc quantū ad mundici
am cogitatiois dñō maluit seruire
id est ad honorē dñi. hoc quantuz
ad rectitudinē int̄tionis. **Q**uarto
fuit ordinat̄ quantū ad primum.
Ad prīmū aut̄ ordinamur cum ei
impendim⁹ quod debem⁹ **T**ria au
tē sūt s̄m **R**ichardū de s̄cto viē.
q̄ p̄rio debem⁹ scz n̄m nosse n̄m
velle et n̄m posse. et vt quartū ad
daē nostrū agere **N**ostrū posse in
subsidijs. nostrū nosse in vsilijs. no
strū velle in desiderijs. nostrū age
re in obsequijs **Q**uātū ad hec qua
tuor ordinat̄ fuit beat⁹ lucas **D**e
dit enī primo p̄ximo suū posse in
subsidijs. quod patet ex hoc. quia
paulo in omnib⁹ tribulationib⁹ sp̄
adhesit et ab eo nunqz discedens ei
dem in p̄dicationis subsidiū fuit
.ij. ad thimoth. iij. **L**ucas est mecū
solus. **P**er hoc qd̄ dicit mecū tanqz
adiutor et defensor notaē qualiter
sibi subsidiū prestitit **I**n hoc qd̄ dici
tur solus notaē qd̄ v̄stanter eidem
adhesit **I**tem. ij. ad choz. viij. dicit
de **L**uca **N**on solū asit sed ordina
tus est ab ecclesijs socius pegrina
tionis n̄re et **S**ecūdo dedit primo

suū nosse in cōsilijs **T**ūc enī suū nosse
se primo tribuit cū doctrinā euan
gelicā et aplicāz quā ipse nouerat
ad utilitatē primo cōs. p̄t̄ **D**e hoc
ipse sibi testimoniū phibz in plogo
suo dicens **V**isū est et m̄ assecuto a
p̄ncipio diligētē ex ordine tibi scri
bere optime theophile vt agnoscas
eoz v̄boz de quib⁹ erudit⁹ es veri
tatē **Q**ualit̄ etiā p̄buit suū nosse in
cōsilijs p̄z ex illo v̄bo qd̄ dicit̄ Jero.
in plogo suo. qz ei⁹ v̄ba aie languē
tis sūt medicīa **T**ertio dedit p̄rio
suo velle in desiderijs **Q**d̄ p̄z ex h̄
qz ei⁹ salutē et̄naz dēiderauit **C**ol.
iij. **S**alutat vos lucas medic⁹. salu
tat id ē salutē et̄nā exoptat **Q**uar
to dedit primo suū agē in obseq̄is
qd̄ p̄z ex h̄ qd̄ dñm quē aliqñ pere
grinū existimabat hospicio recepit
qz om̄e obsequiū caritatis exhibuit
Fuit enī soci⁹ cleophe duz ibant in
emāus sic aliq̄ dixerūt. lz **A**mbz. di
cat aliā fuisse cui⁹ etiā nomē ponit.
Tertio fuit bñ ordiat⁹ quantū ad
se ip̄m **T**ria enī s̄t s̄m **B**ern. q̄ opti
me ordināt hoīez ad se ip̄m et ip̄m
s̄m faciūt. s. v̄ct⁹ sobri⁹ act⁹ iust⁹ sen
sus pius et qd̄libet horuz s̄m ip̄m
bern. in tria diuidit̄ **V**ict⁹ inq̄t sob
rius erit si cōtinent. si socialit̄. si humi
lit̄ vixerim⁹ **A**ct⁹ iustus erit si fuerit
rect⁹. discret⁹. fructuosus **R**ect⁹ per
bonā intentionē. discret⁹ p̄ cōmensu
rationē. fructuosus p̄ edificatiōē.
Sensus pius erit si fides n̄ra s̄tit de
um sūme potētie. sūme sapiētie. sūm
me bonitatē. vt p̄ ei⁹ potentiā n̄raz
credam⁹ iuuari infirmitatē. p̄ ei⁹ sa
pientiā n̄raz credam⁹ corrigi igno

rantiā. p̄ eius bonitatē n̄raz creda
mus dilui iniquitatē. hec **B**ern. **I**n
his omnib⁹ fuit beat⁹ lucas optime
ordinat⁹ **P**rimum enī habuit victum
sobrium. et hoc tripliciter **P**rimum qz
vixit cōtinenter **N**ā vt testat̄ **J**herl.
in plogo de eo sup̄ lucam **I**pe nec
v̄rorem vnq̄z habuit nec filios **S**e
cundo socialiter hoc notat̄ in hoc
q̄ dicit̄ de ip̄o et de cleopha **L**uce
ultimo. **D**uo ex discipulis ibant
ip̄a die etc. **S**ocialitas enī notat̄ in
hoc q̄ dicit̄ discipuli id ē bene mo
riferati **T**ertio humiliter cui⁹ hu
militas insinuat̄ in hoc q̄ nomē so
cī sui scz cleophe expressit et suū ta
cuit **N**am s̄m opinionē quozundā
lucas ex humilitate nomen suū tūc
tacuit **S**ecundo habuit actū iustum
Qui quidem actus fuit rectus per
intentionem. hoc notatur in collec
ta cum dicitur carnis mortificatio
nem. iugiter in corpore suo pro tui
nominis amore portauit **D**iscret⁹
per moderationē **I**nde in forma
bouis monstratus est qui vngulaz
findit per quod virtus discretiōis
exprimitur. **F**uit etiā fructuosus
per edificatiōem **A**deo quippe fu
it proximis fructuosus q̄ ab omni
bus carissimus habebatur **I**nde
ad colosenses quarto. vocatur ab
apostolo carissimus **S**alutat vos
inquit **L**ucas medicus carissimus
Tertio habuit sensum piū. quia
credidit et in suo euangelio profes
sus est deum esse summe potentem
summe sapientem et summe bonuz
De duobus primis dicit in .iij. ca
pitulo **S**upebant in doctrina eius

loz consortia curare. **N**el potest
dici qd ipm euangelium multa utilita
te replet qm in ipso omnis virtus sapi
entie continetur. **D**e hoc dicit sic **Amb.**
Lucas omnes sapientie virtutes euā
gelij sui complectitur hystoria. **D**ocuit
enī naturalia cū a spūs sancto dñicam
incarnationē extitisse referant. vñ
et dauid naturalē docēs sapientiaz
ait. **E**mitte spm tuū et **I**te cū docu
it tenebras in passione xpi factas
terrā tremuisse. solē radios abstrax
isse. **D**ocuit moralia cū in ipis btū
tudinis mores docuit. **D**ocuit ra
tionalia cū ait **Q**ui fidelis est in mi
nimo. et in magno fidelis est. **S**ine
hac triplici sapientia ipa fides ipsuz
mysteriū trinitatis esse nō pōt. hoc
est sine rōnali naturali et morali. **H**ec
Amb. **T**ertio ei⁹ euangelium decora
tur mltā venustate. **E**ius enī stilus
et mod⁹ loquendi valde venust⁹ et
decorus est. **N**o hoc autē qd aliqs in
dictis suis venustatē et decorē tene
at tria sūt necia que tradit **Aug.** .s.
vt placeat. vt pateat. et vt moueat.
Ut placeat dicit loqui ornate. vt pa
teat dicit loqui aperte. vt moueat dicit
loqui cū feruore. **H**ūc triplicem mo
dū habuit **L**ucas et in scribendo et
in pōdicando. **D**e duob⁹ primis. n̄.
ad choz. viij. **A**sim⁹ at cū illo fr̄em
glo. barnabā vel lucā cui⁹ laus est
in euangelio p oēs ecclias. **I**n h̄ qd
dicit cui⁹ laus et notat qd locut⁹ est
ornate. **I**n h̄ qd dicit p oēs ecclias no
tat qd locut⁹ est apte. **Q**uāt cū feruo
re locut⁹ sit p̄ter ex h̄ qd cor ardens
habuit dicit. **N**ōne cor n̄m ardēs
erat in nobis. **Q**uarto ei⁹ euāgelium

autēticat multoz autoritate. **M**ul
toz q̄ppe autoritate autēticatū fu
it qm a p̄fe fuit p̄ordinatū. **I**here.
xxi. **E**cce dies veniēt dicit dñs et fe
riaz pactū cū domo ysrahel. et do
mū iuda fed⁹ nouū nō s̄m pactum
qd pepigi cū p̄rib⁹ eoz et. **S**z hoc
erit pactū qd feriaz cū domo ysra
hel. post illos dies dicit dñs dabo
legē meā in viscerib⁹ eoz et. **N**o lit.
terā p̄mo loquit⁹ de doctrina euā
gelica. secundo a filio fuit corrobo
ratū. **U**n̄ dicit in eodē euāgelio. xxi.
ca. **C**elū et terra trāsibūt. verba at
mea nō trāsibūt. **T**ertio fuit a spū
sancto inspiratū. **U**n̄ dicit **I**herl. in
p̄logo sup lucā. **S**ancto inuestigāte
spū in partib⁹ achaic hoc sc̄p̄it euā
gelium. **Q**uarto fuit ab angelis p̄fesi
guratū. **F**uit enī p̄figuratū ab illo
angelo de quo dicit **A**poc. xiiij. vi
di angelū volantē p mediū celi ha
bentē euāgelium eternū et. **I**stud eu
āgelium dicit eternū quia ab et̄no
efficiēter id est a xpo qui est et̄nus
deus de eternis materialiter ad et̄
na finaliter in eternū perpetualiter.
Quinto a p̄phetis p̄nunciatū. **N**ā
Ezechiel p̄pheta istud euāgelium
p̄nunciavit cum vnum de anima
libus faciem vitule dixit per quod
euāgelium luce significat⁹ est vt
supra dictum est. **I**te qm **E**zech. ij
se vidisse libz qui erat scriptus in
tus et foris et in quo erant scripta
lamentationes carmen et ve. **P**er
hūc enī libz intelligit⁹ euāgelium
lucē quod est scriptū intus p̄ p̄fun
di mysterij occultatiōez et foris per
hystorie apertionez. **I**n quo etiam

otinent lamentū passionis carmen
resurrectionis et ve eterne dānatio
nis sicut ptz. xi. ca. vbi multa ve po
nunf. **S**erto a virgine reseratū **V**ir
go eni btā oīa in corde suo cōserua
bat et diligēf cōferebat vt dī luce
ij. vt hoc postmodū scriptozib' rese
raret. **I**n dīc glosa ibidē **V**ia q̄ de
dño vel a dño facta v' dīcta cōgno
uit in memoria recōdebat. vt cū tē
pus p̄dicande vel scribēde incarna
tionis aduenerit sufficiēter vniuer
sa put essent gesta posset explicare
querentib' **I**n etiā bernard' assig
nās rōem quare angelus nūciauit
beate vrgini cōceptuz elizabeth ait.
Ideo cōcept' elisabeth nūciaf ma
rie. vt dū nūc saluatoris. nūc p̄cur
sozis edocēf aduent'. rez tps ⁊ or
dinē tenēs ip̄a postmodū meli' sc̄p
tozib' ac p̄dicatozib' euāgelij rese
ret veritatē q̄ pleni' de oībus a p̄n
cipio celitus fuit instructa misterijs
Credīf ergo q̄ euāgeliste eā de m̄l
tis req̄rebāt ⁊ ip̄a eos certificabat
Et sp̄aliter de beato luca q̄ ad eā
tanq̄ ad archā testamēti recurrēt
et ab ea de multis certificat' fuit. p̄
cipue de his que sibi soli cōstabant
sic de angelica annūtiatiōe. de xp̄i
natiuitate et talib' huiusmodi de q̄
bus solus lucas agit **S**eptio apo
stolis intimatū **C**ū eni lucas nō fu
it cū xp̄o in omnib' actib' et mira
culis xp̄i. ideo suū euangeliū sc̄psit
p̄m q̄ apostoli qui p̄ntes fuerant
sibi intimauerūt et retulerūt. sic ip̄e
in p̄logo suo insinuat dicēs **S**icut
tradiderūt nobis qui ab inicio ip̄i
viderūt et ministri fuerūt p̄monis zē

Cū eni dupliciter cōsueuerit ferri te
stimoniū. scz de visis et de auditis
ideo dominus vt ait **A**ugustinus
duos testes voluit habere de visis
scz matheū et iohannē. et duos de
auditis scz marcū et lucam **E**t qm̄
testimoniū quod est de visis firmi'
et certius est q̄ illud qd̄ est de au
ditis **I**deo vt dicit **A**ugustin' duo
euangelia q̄ sūt de visis ponunf. ex
trema. alia duo que sunt de audit.
ponuntur media vt hec media tan
q̄ infirmioza ab illis extremis que
sunt certioza hinc inde fulciātur et
robozēf **O**ctauo a paulo mirabili
ter approbatum **N**am eius euāge.
mirabiliter est approbatū quando
ad cōfirmationem dīctorum suoz
luce euāgelium adducebat **I**nde
dicit **H**eronymus in libro de viris
illustribus **Q**uidaz suspicantē quo
cienscunq̄ paulus in epistolis suis
dixit **S**cōm euāgelij meū de **L**uc.
eum significare volumine et eius
euāgelium approbauit. cum de eo
scripsit. ij. ad cor. viij. **C**ui' laus zē
Legīf in historia āthiochena q̄
dū xp̄iani q̄ ezāt in anthiochia mul
tis flagicijs se dedissēt obsessi a m̄l
titudine turcoz fame ac miseria m̄l
tiplīci affligēbāt. s̄ cū plene ad do
mū p̄pniaz fuissēt ouersi apparuit
cuidā in ecclia s̄cte marie d̄ tripoli
vigilāti vir qd̄a lucid' cādidis ve
stimētis indut' **E**t cū q̄reret q̄snaz
eēt. dixit se esse lucā q̄ de antiochia
venerat vbi dñs miliciā celi et apo
stolos et martires cōuocauēat ⁊ p̄
suis pegrinis pugnaret xp̄iani igif
aiati oēz turcoz exercitū cōfregēf